

OCHRANIAĆ (20) *vb impf*

o oraz drugie a jasne; -rã- (13), -ra- (3); -rã- : -ra- *SarnStat* (2:1), *PowodPr* (9:1), *SkarKazSej* (1:1).
inf ochraniać (3). ◇ *praes I sg* ochraniaâm (1). ◇ *3 sg* ochraniaâ (2). ◇ *3 pl* ochraniają (1). ◇ *praet 1 pl m pers* -smy ochraniaâli (1). ◇ *3 pl m pers* ochraniaâli (1). ◇ *con 3 sg m by* ochraniaâł (1). ◇ *1 pl m pers* bysmy ochraniaâli (1). ◇ *impers con by* ochraniaâno (1). ◇ *part praet act* ochraniając (7), ochraniając (1); -ąc : -ać *PowodPr* (1:1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. Zabezpieczać, bronić; consulere, defendere, parcere, servare Cn (14) :

ochraniać kogo, czego (10): Poki to vnas w Polŕcze bilo/ zeŕmi dawnich familiei ochraniaâli/ bela cała nawŕzem rzetz poŕpolita *PaprUp* E3, L4v; dobrá poŕpolitego iáko mogę wbrod ochraniam. *PowodPr* 85, 45, 77, 78, 79; Dobrych zâwŕze y cnych miłóŕnikow oyczyzny godzi lię ochraniaâć *SkarKazSej* 694a; Piŕz práwá twe pálcem twoim ná ŕercách náŕzych/ ábyfmy [...] w práwách náŕzych czci ŕwiętey twoiey y Koŕciołá twego ochraniaâli. *SkarKazSej* 702b. *Cf ochraniać kogo od czego.*

ochraniać kogo (G) od czego (1): Wolę ták/ niŕ przyćifnáć ná małŕonká ŕwego Piátno niecnoty méy/ y potomŕtwá cnęgo Ochraniaâjąc/ od háńby wymówek ŕzkodliwych *GoŕCast* 33.

ochraniać co (2): czego ledwa ten to p. ŕędzia, ochraniając securitatem iudicium miejsca tego, [...] ledwo uhamował *ZapMaz II G* 97/90; Pogáni dawni przyiaŕń ŕwoię ochraniaâli *PowodPr* 41.

ochraniać kogo (G a. A) [w tym: po przeczeniu] (1) (2): A gdzieby ŕie kto waŕzył tego/ [...] głowę zâbitá/ ochraniaâjąc kogo w ŕiedzeniu w wieŕzy/ zâiednał/ [...] dla tego áby męŕobóycá wieŕe vŕzedł: [...] *SarnStat* 612, 414.

Szereg: »nie mijać ani ochraniać« (1): A którzy iefzcze pozwáni nie ŕá: áby po tym Séymie ná óńze rok przez Inŕtigatorá ŕpozywáni byli/ zâ deláciá ŕkárbowá nikogo w tym nie miiâjąc/ áni ochraniaâjąc. *SarnStat* 414.

2. Zapobiegać, strzec się; cavere, prohibere, subtrahere Cn [czego] (6) : ROki wtóre Ziemŕkié [...] które w Iéŕieni we dwu niedŕiél po ŕwiętych Bárŕłomieiu/ wedle Conŕtituciiéy odpráwowác zwykły [!] ochraniaâjąc wátpliwoŕci ludzkiéy dla odmiány dniów ŕwiętego Bárŕłomieiá Decláruieimi [...]/ áby zâwŕŕdy przerzeczoné Roki/ pewné dni ŕwé Wtorkowé miáły. *SarnStat* 727; Vpátruie ták iefzcze Sálonon drugá niepoboŕnoŕć: ktorey my teŕ Kátolicy ŕłufŕnie ochraniaâć mamy *PowodPr* 42; W óŕtátnich Mándatach Dekálogu ŕwego/ ochrania Bog obrázy bliŕnich náŕzych *PowodPr* 63; Tákowyŕ porzâdek wczýnić ná doŕtátnieyŕze rzemieŕlá: ŕkwirku vbogich ná dewŕzyŕtko ochraniaâjąc. *PowodPr* 82, 37.

Szereg: »ochraniać a ustrzegać« (1): wŕŕithkich ŕkod yego k.m. ochranayancz. a viŕtrzegayancz. *MetrKor* 46/65v.

Synonimy: 1. bronić, strzec, szczycić; 2. stronić, strzec, strzec się, wiarowác się, wystrzegać się.

Formacje wspóŕrdzenne cf CHRONIĆ.

Cf OCHRANIAJĄCY